

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK“
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Múzeum-körút 7. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Külön előfizetőknek külön czimszalaggal küldve:

Egész évre 10 kor.

Fél „ 5 „

Az e lapokban foglalt cikkeikért minden utánnyomási jog fentartva.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Lap

A háziállatok jobb gondozása érdekében. Buzsi Géza Félix. ...	323
Tehenészeteink vezetésénél fontos követelmények ...	323
Hampshire-down kos. ...	325
Daráljuk-e az abrakarmányokat? Jalsoviczky János. ...	325
A kultúra befolyása az állatvilágra. Neumann Lajos. ...	325
Vegyesek ...	326
Aprók ...	326

A háziállatok jobb gondozása érdekében.

Bárhova is jussak el az ország délvidékére, vagy a kis és nagy Kárpátok aljába, az alföldre dunántulra, mindenütt a házi állataink hiányos ápolásával találkozom. Nem a kis és legkisebb emberekről óhajtok a kis és törpe gazdaságok tulajdonosairól megemlékezni, hanem inkább a közép birtokos osztálynál feltalálható néha — tisztelet a kivételnek — nagyon is gyarló háziállat ápolásról.

Korántsem kívánok ezen soraimmal megrovnást alkalmazni, mert hiszen az áttérést a modernitáshoz úgy hepe-hupába alkalmazni lehetetlen, sok oly befektetést involvál, mely már a felépitményben az istállók, ólak stb. megváltoztatását teszi szükségessé, mi által a régi helyiségeket vevén alapul, már ott vannak a bajok keletkezéseinek kuforrásai, a honnét a tulajdonos, a tenyésztő őket jönni vagy elterjedni nem is véli.

Néha a rossz istálló, a tulzsufoltság, levegő hiány az oka a bajoknak, ugyszintén a hanyag gondtalan ápolás is, de mindezek ellen dolgozhat a birtokos és ezen állapotokat megváltoztathatja főleg akkor, ha a már a több izben lapjainkban vita tárgyát képező ápolási és orvoslási szakoktatás az akadémiákon, gazd. intézetünkben, földmives iskolákban stb. intézvényben tanítatik és mindezeket a birtokos vagy tiszt már ott el is sajátította.

De nem érzem hivatottnak magamat, hogy e kényes tárgyhöz hozzá szóljak, nem célom az állatorvosi kar ügyeibe avatkozni, de hát az ápolás, az első segély és kisebbszerű gyógykezelés körül a gazdának otthonosabbnak kellene lennie.

Visszaemlékezem azon időkre, midőn még magam is nagytenyésztő valék és ha úgy elgondolom, mennyi bajnak okozója volt a takarmányozás helytelen volta, a tájékozatlanságom a gyógykezelés körül, mely a bajok keletkezésénél, a midőn még könnyen lehetett volna azokon segíteni és más egyéb mizeriák nékem mennyi anyagi kárt okoztak és e hibák hány reményteljes állat elpusztulását eredményezték.

Később persze a praxis átalakítja a tenyésztő mivoltát, mert mindazon bajok, melyek ellen küzd, egy csekélyke a praxisból meritett sakkhuzással megszüntethetők. Szinte nevet később az ember előbbi tájékozatlanságán.

Hogy a hibás takarmányozásból keletkeznek az első bajok, azt ugyhiszem fejtegetnem felesleges. Bizonyos takarmányoknak helyes mennyiségű és az időszakhoz, sőt az idő változékony-ságához kötött és pontos időbeni etetése a kívánt adagolással, nemcsak az állatok egészségére, fejlődésére stb. hat jótékonyan, de bizonyos járványkórok fellépését ha nem is akadályozza meg teljesen, de terjedését mindenestre hátráltatja.

Az egészségügy lévén a főtényező, a megfelelő istálló után éppen a helyes és pontos takarmányozás következik, de ha már bizonyos betegségek fellépésének meggátolása lehetetlen, mégis az első segélyre készen kell lennünk.

Ismétlem, ha bizonyos kórtünetek alapján

kitanítják az ifjúságot, a jövőendő gazdagenerációt a gyógykezelésre, akkor legalább is mindaddig míg az állatorvosi segély megérkezik, mely néha a gazdaságtól nagyon is messze fekszik, vagy az állatorvos más gazdasághoz hivatott — segíthet némileg a bajon. De hogy könnyítsen sorsán, ha már a segítség megérkezett és nehogy vagy 3—4 óráig járó gyalogposta útján kelljen az orvosságot beszerezni, szükséges, hogy minden állattenyésztőnek egy kézi gyógytára is legyen. Ezen nézetet vallom.

Nem akarnék félreértetni, hogy a patikus és állatorvos uraknak konkurencia csináltassék, de mennyire meg volna könnyítve a gazdák sorsa, ha mindegyikük egy kis, a legszükségesebb gyógyszereket tartalmazó kézi gyógytárral ellene látva. A károk sokkal nagyobbak a bevásárlási árakkal együtt, hogy ha a gyógyszer a vidéki gyógytárból kerül ki és ne haragudjanak meg a t. állatorvos urak és tisztelet a kivételeknek, de nem nyílnék annyi tér a legdrágább receptek megírására. Így a szodabicarbonátot át a vasogen praeparatumokon, a jodoformon át a bissulin kapsulákig minden olcsóbban volna egy kézi gyógytár beállításakor beszerezhető. Az idővesztés következtében előálló károk kisebbítettnek és a kézigyógytár tőkebefektetés csekély % kamat vesztesége sem oly nagy, hogy az ne volna eltűrhető.

Alkalmam volt többek között egy fertőző hüvelyhurutban szenvedő tehenészetet láthatni. A kir. állatorvos a kinek tanácsait az állatok megbetegedése alkalmával a gazdaság igénybe veszi, tavaszi körszempléjén volt, a honnan visszatérés csak ritka esetekben szokott 3—6 héten belül lenni. Az elvetéléssel járó károk megmérhetetlenek valának, míg ha a Bissulin tokok vagy a bacillolkenőcs és a fecskendő meg van és a gazda ennek kezelésével kioktattatott, úgy csak csekélységgel kellene megküzdnie, mert a segítség kéznél van.

Ott láttam egy barátom sertés tenyésztését, a melyben a sertésvész ellen a praeventiv kezelést elmulasztották s ime 200 drbból álló falkája elhullott.

Emlékszem, hogy egy másik gazdának yorkshire-jei gyenge szőrűek levének, a nap heve következtében mert legeltették is őket, a testük telve volt pörsenésszel. Sajnálattalraméltó kép tárult elém, míg ha az azon kézi gyógytárt megveszi és a tulajdonos a kezeléshez ért, bizonyára nem kénytelen állatait szenvedni hagyni.

Egy igen kedves barátomat látogattam meg egy izben, a ki czélul tűzte ki magának a magyar fürtösszörű komondorok tenyésztését; volt egy ideális szép kanja és két szukája. Utóbbiak nem akartak 2¹/₂ évük dacára tüzelni. Hazaérkezve megküldöttem neki a Yohimvetolt és ime azt előírás után a szert adagolva az első tüzelni kezdett, a másik 8 nappal később vétetvén kezelésbe szintén tüzelt, be is párosítottak és mindkét szuka pontosan a befedezést követő 63. napon. 4 és 5 kölyökkel számolt el.

Egy vizsla kennelben az idén augusztus elején az esős idő beálltával a legértékesebb kölykök a szopornyiczától támadtattak meg. Midőn hazatérve, a Piorkowski-féle serumot elküldöttem és az állatorvos az injectiókat alkalmazta, az ebek már 24 óra után, kiadóbb eleség rendeltetvén, ettek és egy újabb injectió után megszünt a baj.

Egy baromfi telepen ahol igazán komoly bajokkal találkozám, még a legszükségesebb mész, a mésztej készítésre, meg a lysol vagy creolin is hiányzott. Semmi sem volt a háznál más, mint egy Pravaz fecskendő, egy nagynevű serummal, mely egy hajítófát sem ér. Megjegyzem azonban, hogy a baromfi betegségek gyó-

gyítása című kézikönyv meg volt a bibliothekában, de sohasem volt kéznél ha szükség volt reá. A takarmányozás elhibázott volt elejétől végig, a telep ólai tulzsufoltak s így nem is csodáltam, hogy nagyobb bajok keletkezettek.

Az állatorvos segítsége ilyenmü baromfi epidemiáknál mit sem használ, a desinfectión tul a tanács nem terjed. Am korántsem legyen szemrehányás ez is az állatorvosi karra, de a kisebb háziállatok gyógyításához, ha az illető állatorvos maga nem tenyésztő és szakember, nem is igen ért, nem lévén praxisa e téren. Kérem már most, hogy ha az istállók és ólaktól kezdve a takarmányozáson, kézi gyógytáron át, egészen a legszükségesebb és elsődleges gyógykezelésig, melyet a gazda elsajátított minden klappol, veszőly fenyegetheti-e, annak állatállományát?

Epidémikus igen s itt nem is tagadom, hogy az állatorvos, sőt a hatóság szolgálatait igénybe kell venni, de hogy a szarvasmarha vagy ló egyszerű felfuvódásától kezdve egészen a baromfi nem komplikált hasmenéseig ne lehessen a bajokat házilag gyógyítani, az előttem érthetetlen valami.

Végül újból megismétlem, hogy sem a tanügy forumával, sem az állatorvosi karral controverziába nem óhajtok keveredni, ha igenis a gazda kioktatását, háziállataink gyógyítása körül, a tanintézetekben szorgalmazni bátorodom és egy kis házigyógytár felállítására a figyelmet felhívom. A gazda szeme, állatainak egészségét jelenti. Hogy ez egészség tőkéletes legyen, ismertessük meg a gazdát, az állategészségügy legszükségesebb teendőivel és legyenek kéznél a legszükségesebb gyógyszerek.

Buzsi Géza Félix.

Tehenészeteink vezetésénél fontos követelmények.

Szász Ferencz gazdatisztnek a dicsőszentmártoni kiállításán tartott előadása 1903. október 14-én.

II.

A fejésre vonatkozólag hangsúlyozom, hogy jelentősége rendkívül nagy; épen a tőgy szerkezete miatt. Nevezetesen a tej még a legnagyobb és legmirigyesebb szerkezetű tőgyben sincs mind készen fejés előtt s épen a fejés művészetében rejlik az egyszerre minél több tejnek a nyerése. A tej ugyanis fejés előtt és alatt is a tőgy mirigyállományának ugynevezett véghólyagcsáiban képződik, parányi kis sejtek szétesése folytán. A tej vize már átszűrődés következménye.

A keresztülvitelt nehéz volna e rövid előadás keretében mind elmondani, miért csak azt emlitem fel, hogy a fejési időt akár 2-szeri, akár többszöri, tartsuk be pontosan, fejés előtt az istállót szellőztessük, takarítsuk; a tőgyet, farkbojtot mossuk meg s töröljük szárazra, a tehenesek is mosdjanak, fejés alatt legyen siri csend az istállóban, s hogy a tőgyet fejjük ki jól az utolsó csepig, mert az utolsó tejcseppek 10—15-ször zsirosabbak, mint az első.

Hogy 2-szer fejjünk-e, vagy többször, azon körülmény döntendi el, hogy többszöri fejéssel nyert több és valamivel zsirosabb tej fedezi-e a többszöri fejéssel járó több munkaköltségét.

A legelső tejsugarat ne is fejjük a többi tej közé, mert azok a tejszálak esetleg káros baktériumok egész tömkelegét tartalmazhatják.

A tisztaságra nagy sulyt fektessünk, mert a tej éppen a mily fontos táplálék, épen olyan veszedelmes is, terjesztője lévén min-

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A legjobb fölözőgép az Alfa-Separator.

denféle állati és emberi betegségnek, illetőleg azok baktériumainak s ezen baktériumok melegágya a szenny, a piszok.

Beteg embereket ne alkalmazzunk a tej körül.

Fejőnknek hagyjuk meg, hogy a legkisebb rendellenességet is, mint a tőgyben lévő keményedést, abnormális színű tejet, a tőgy külbőrében lévő sérülést azonnal jelentsenek.

A tőgyben lévő gumók esetleg tuberkulózis, még pedig a legveszedelmesebb tőgytuberkulózis következményei lehetnek, s hogy ezek mily veszedelmesek, mi sem bizonyítja jobban, mint azon körülmény, hogy a tőgytuberkulotikus teheneket újabban az állam kizárja.

Fejésnél alkalmazhatunk férfiakat vagy nőket. Egy tehenes 12—16 tehenet el is ápolhat, meg le is fejhet 2-szeri fejés mellett.

Mivel az érdekközösség tökéletesíti a munkás munkáját, adjunk a kifejt tej után bizonyos %-ot, s hogy a borjuk ne szenvedjenek rövidséget, az elválasztott borjuk súlyát és fejlettsége szerint is részesítsük jutalomban teheneseinket.

A fentiekből mindenki sejtheti, mily fontos a fejés s most a tejtermelés egy másik fokozó hatásáról a takarmányozásról szólva pár szót.

Ne gondolja senki, hogy a mely tehen különben rossz tejelő, hát bő tartással azzá válik, mert a tej a tőgy működésétől függ s azt nemcsak a takarmány, hanem a tehen individualitása, a tőgy működési erélye is befolyásolja. Mindkettőről szólottam már s most még azt jegyzem meg, hogy ha a tehennek fenti okokból meg van a lehetősége sok tej termelésére, hát bőséges takarmányozással kihasználhassuk, mert feldolgozza tejjé, de ha nincs meg, csak meghizik a sok takarmányból.

Éppen ezért ne vegyük fejős teheneket egy kap alá, hanem takarmányozzuk *érdemük szerint*, — adván a jól tejelőknél több és jobb takarmányt, mint a rossz tejelőknél.

Erre vonatkozólag az újabb Kellner-féle keményítőérték elmélet bizonyos szabványokat állított fel, melyeket bármely gazd. zsebnaptárban meg újabb takarmányozási művekben megtalálhat az érdeklődő, valamint a kiszámításukhoz szükséges táblázatot is.

A keményítőértékelmélet fokozatosan emeli a több és több tejet adó tehenek fehérje és keményítőérték szükségletét s jó formán még el sem terjedt egészen, mikor már a dán gazdák pontosan végrehajtott kísérletek alapján arra a fontos következtetésre jutottak, hogy a Kellner-féle elmélet igen bőven bánik a legdrágább tápanyaggal, a fehérjével, miért is ők egy tápegységes tápanyagszükségletet állapítottak meg — *alapul véve 1 font árpa- és zabdara keveréket s vele egyenlőnek a többek között 1 font takarmányrépa szárász anyagot.*

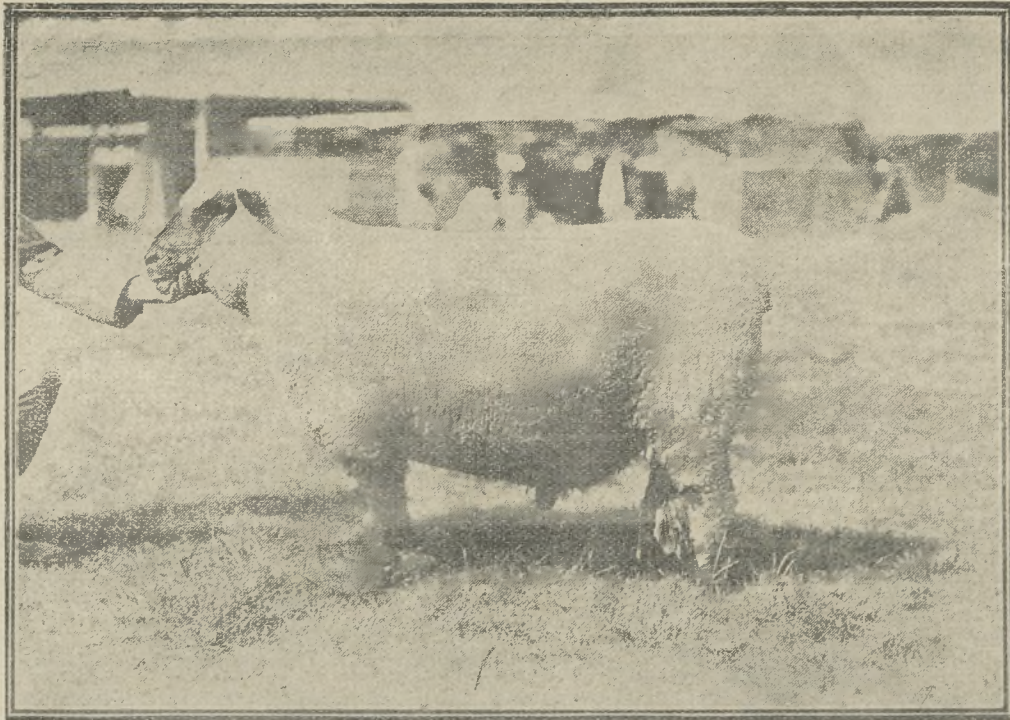
Ránk magyar gazdákra vonatkozólag mindkét elmélet, illetőleg gyakorlat legyen irányadó, de okolva a dán gazdáknak azon tapasztalatán, hogy például 1 közepes súlyú és 10 liter tejet adó tehennek szükségletét 40 kg. répával, 1 kg. olajpogácsával, kevés szénával és ad-libitum etetett szalmával pótolhatjuk, fektessünk

nagy súlyt a takarmányrépa termelésére s adjunk belőle kétszer ennyit a nálunk eddig szokásos 20—25 kg.-os adagoknál. Az u. n. répaiztól sok répa etetésénél ne féljünk, mert azt nem a sok répától, hanem rosszul szellőztetett istállók répaszagától kapja a tej nagy szagfelvevő — abszorbeáló képességénél fogva. Ugyanez okból kerüljük füllesztett intenzív szagu takarmányok etetését is.

Nagyon bőven tejelő teheneket a tejelés első időszakában, mikor a tej elválasztó képességük fokozott, tartsuk nagyon jól s általában, ha már nem is mérjük ki pontosan minden tehennek az öt megillető takarmányt, hát legalább osszuk teheneket tejelés szerinti csoportokra s bizonyos alap takarmány mellett adjunk aztán, a különböző csoportoknak többkevesebb erőtakarmányt. Ugyanezen alapelv mellett keresztül vihetjük az egyedenkénti takarmányozást is.

Tenyészbikáink takarmányozásánál vigyázzunk, hogy el ne nehezdedjenek, 3—4 kg. zab és 10—15 kg. széna megfelelő takarmány lesz s ezenkívül gondoskodjunk kellő jártatásukról esetleg jármozgásukról.

Tehenek nyári takarmányozása legelőből álljon s ha ez nem elégítené ki, a zöld takarmány kora tavasztól késő őszig ne hiányozzon.

85-ik ábra. Mr. James Flower-Chilmark, I. díjjal kitüntetett Hampshire-down kosa.

Állandó istállózás, habár a mozgás is igényel némi tápanyagot — tekintettel az egészségi szempontokra, soha sem indokolt, legfeljebb lefejtő gazdaságokban, hol megveszik a friss fejős tehenet, fejkik meg érdemes s azután tudnak rajta.

Nehéz ellések, sok megbetegedés gyakori az állandó istállózásnál s ez edzettség hián terjed a veszedelmes tuberkulózis.

Betegségek behurcolását elkerülendő idegenek részére ne fogattassunk s új beszerzéseinket tartsuk külön istállóban vesztegár alatt.

Musta teheneket feljavítva vagy kihizlalva értékesítsük már a mint ez számításaink és körülményeink között indokolt.

Növendék állatainkat tartsuk jól de tulságba mennünk ne n szabad, mert esetleg a husterelés lép előtérbe. Kellner szabványai ez irányban is felvilágosítanak.

Az edzésre kiváló súlyt fektessünk sok mozgással és legeltetéssel.

A felüzetésre vonatkozólag az a köztapasztalat, hogy a korai felüzetés illetőleg ellés fej-

lesztőleg hat a tejmirigyek fejlődésére, tulságba azonban ne menjünk.

Az előhasiak után még ne várjunk valami sok tejet, mert a legnagyobb tejelés a 2. és 6-ik ellés alatt lép fel.

Tehenek és növendékállatok gondozásánál a szelid bánásmód, kapcsolva tökéletes tisztogatással, nagyon szépen és hálásan egészíti ki a jó takarmányozást.

A tisztogatást a szokásos kefélesen és vakargatáson kívül egészítsük ki a bőrlégzést előmozdító nyírással, és hol alkalom van rá, fűrösztéssel.

Az istállók kellő tisztogatása s szükség esetén fertőtlenítése kiváló gondunkat képezze. A mennyiben nem is volna ragálylyal dolgunk, akkor is alkalmazzuk a meszelést és a járdák, állások, jázslak mosására a közönséges lugot.

Ne feledkezzünk el a tehenek és növendékállatok ásványi anyagszükségletéről sem :

Konyhasóból 1000 kg. élősulyra 40—80 grammot számítván naponta. Legeltetés és természetes takarmányok etetése mellett kevesebbet, nem természetes takarmányok — nevezetesen gyári hulladékok — nagyobb mértékben való etetése mellett többet.

Néha szükséges lesz a takarmány mész és foszforsav pótlása. Ha csak meszet kellene pótolnunk azt iszapolt krétával tehetjük, foszforsavat pedig präcipitált foszforsavas mészszel.

Az adag-nagysága 70—100 drb. borjunak, illetőleg 25—35 drb nagy marhának 1 kg.

A só pótlásának jelentőségét mindenki ismeri, s adagolása történhetik nyalatással, hintéssel vagy ivóvizben való feloldással.

A takarmány mész és foszforsav pótlása különösen kilugzott takarmányok etetésénél és aszályos esztendőkhöz lehet szükséges, meg tözeges réteken termelt szálas takarmányok adagolásánál, s ha elmulasztanánk, fellép a csontporhanyuság, csontlágylás — gyenge csontképződés.

Ivóvizet illetőleg fő, hogy az tiszta, egészséges, 9—15 C fok legyen. A tehen ist-

tállóban sok helyen bevezették már az ugynevezett önitatókat, melyek, mivel a tehen akkor és annyit iszik, a mikor, illetőleg a mennyit akar — a tej produkezio emelésére vezet, mint ezt számos gyakorlati tapasztalat igazolja.

A takarmányok szecskaásából, aprításából, zuzásából, füllesztéséből, párolásából egy szóval előkészítéséből származó hasznót, mivel tudom, hogy azzal minden gazda tisztában van s ha csak teheti, méltányolja is — nem sorolom fel.

Rövid volt a rendelkezésemre álló idő, rövid volt előadásom is, s midőn ezért szíves elnézésüket kérem, hivatkozom az Erdélyi Gazda hasábjában jelenleg megjelenő »Tehenészeteink szervezése és vezételese« című cikksorozatamra, mely külön lenyomatban közel jövőben kedves gazdatá saim rendelkezésére fog állani, s ha mindenről nem is, de mindenestre több felvilágosítást nyújt, mint az elhangzott rövid szövege.

Minden-
nemü
zsák és ponyva

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet.** — **Waggontakaró-ponyvák** állandóan kaphatók. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER**-féle zsák és ponyva **gyárban, Budapest, V., Nádor-utca 31—33.** szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója.

Hampshire-down kos.

Tagadhatatlanul kedveltségnek örvendenek hazánkban az angol hus-juhok is, melyeket részint tisztá vérben, részben a hus-javítás szempontjából nálunk csepevkeresztezésre használnak fel.

Anglia, a tisztavérűség és a legjobb juh-hus hazájában, a hol a takarmányozási, tartási és legeltetési viszonyok és a tenyészművészet a legmagasabb fokon áll, persze a mi Hampshire-downjainknál különb példányok jutnak a kiállításokon elbírálás alá, mint a hazaiainkon.

Mai ábránk, a Royal Newcastle-Show, egyik első díjnyertes kosát mutatja be.

Daráljuk-e az abraktakarmányokat?

Az abraktakarmányok etetésénél azon indok vezérli a gazdát, hogy az adott takarmány által jóságainak jókarban tartása vagy hizlalásnál súlygyarapodása fokozott munkabírásra, vagy hustermelésre a legjobban, minden károsodás nélkül érvényre juthasson.

Ha figyelemmel kísérjük gazdasági állataink takarmányozásával kapcsolatban a bélsár minőségét, sok esetben fel fog tűnni, hogy a bélsárban emésztetlen állapotban lévő termény- és gyommagvak egész épségben vannak.

Azon esetben, ha a gyommagvak szintén az abraktakarmányból valók, nemcsak az által károsodott a gazda, hogy annak tápértékét az emésztetlenség következtében elvesztette, hanem még azon károsodás is éri, hogy ezen megmaradt gyommagvak a trágyadombra kerülve, a trágyával ismét a szántóföldbe jutnak és ott megtalálva kellő tovább fejlődését, a gazdának nagy bosszúságára a gyomfejlődés hatványozott szaporodásával terményének sikeres fejlődését akadályozza meg.

Az abraktakarmányok szemesen való etetésénél az állatok azt, mivel a napnak csak bizonyos szakában kapják, mohón falják fel anélkül, hogy kellőképpen az emészthetőségre vágás által előkészítették volna.

Különösen nyilvánul ezen emésztetlen magvak eltávolodása a bélsárral azon állatoknál, amelyek az abraktakarmányokat szemesen, társaságban, az egymás iránti irigységi ösztön következtében egymástól mentől többet kívánva eltulajdonítani, falják mohón az abrakot.

A sertéseknél ezen fenti indok alapján a szemes eleséget legcélszerűsőbb oly módon szét-szórva adni, hogy csomóban azt sehol se találhassák, mert még így is, ha keveset vesznek egyszerre szájukba, nem képesek addig kellőleg megrágni, míg nagy sietségökben a következő szemeket fölvtették s így egészben nyelvének, a gyomor azokat megemészteni teljességgel nem képes s így a takarmány tápértékéből nemcsak hogy veszít, de annak egy nagy része teljesen kárba megy.

Szokták az abraktakarmányokat etetés előtt beáztatni, hogy az megdagadva, megpuhult állapotban juthasson az állatok gyomrába, ezen módszer némileg jobb ugyan, mintha csak egész szárazon lesz adva, de ennek is megvan az a hátránya, hogy az állatok, különösen a fiatalabbja, a melyek jó fogakkal rendelkezve, szeretettel rágják az abrakot, nem szívesen eszik, mert rágás közben a fogaik közé ragadva, évésükben gátolva lesznek.

Hogy az abraktakarmány legjobban értékesíthető legyen, legezészerűbb azt jó finomra megdaráltatni és az etetését mindig más száraz szecskával keverve, sósvízzel locsolva oly módon elkészíteni, hogy a dara a szecskára rátapadva, azt etetés alkalmával az állat le ne fujhassa, viszont az orr nyákhártyáira föl ne szívhassa.

A darának nedvesen való etetésével még azon előny is eléretik, hogy az teljes százalékában érvényesül, nemcsak azon oknál fogva, mert ily módon a lisztfinomságu részek kárba nem veszhetnek a levegőbe való elrepülés által, hanem

azért is, mert az esetleges nagyobb daradarabok megáztatva, az emésztésre alkalmasabbá válván, azok sem veszhetnek el oly módon, hogy a bélsárral eltávolodva, értéktelenné válnának.

A darának etetése által sok gyengébb tápértékű szálas takarmány is föletethető, ha a takarmány keverését párosítjuk a takarmány füllesztésével is.

A takarmánynak füllesztése által az puhábban és izletesebben készíthető el az ily módon füllesztett takarmánnyal a dara bekeverve legjobban értékesül, mert a füllesztett darás takarmányra a jóság jobban szomjazva, több vizet fogyaszt, a mely körülmény az emésztés sikeres hatásában nyilvánul.

Az abraktakarmánynál tehát, ha jól akarjuk értékesíteni, a főkéllék, hogy azt kellő finomságu darává alakítsuk át.

Jaloviczky János.

A kultura befolyása az állatvilágra.

Az állatvilág családjainak és egyedeinek physiologiai alakulása a külső életviszonyok hatása alatt történik. A kultura tehát nemcsak a legfelsőbbrendű élőlények, az embernek uttörője, mert ép úgy befolyást gyakorol az állatvilágra is, sőt az ember ősvándorlásában legtöbbnyire az állatok nyomait követte.

Ma már azonban a műveltség magas fokán az állatok csupán mint alárendeltebb kulturtényezők szerepelnek s így a civilizáció nem türi azon állatfajokat, a melyek veszedelmessé válhatnak. De a kultura egyuttal igyekszik gondoskodni a hasznos fajok fenntartásáról. Például Pozsonymegyében a dálnvadak és a különböző fajtájú fáczánok tenyésztése köztudomás szerint a vadászat fejlődésének köszönheti nagymérvű elterjedését, — az uradalmi pagonyok e megyében ugyanis gazdagok a fenti vadakban.

Legszembetűnőbb azonban a kultura óriási hatása, ha a jelen állatvilágát összehasonlítás tárgyává tesszük a kőkorszak állatvilágával. Ott találjuk a foglyot, borzot és turfakutyát, valamint a pincset, melyek a mai kutyafélék nagy variációjának ősgenerációját képezték. Svajjon ki fog csodálkozni a felett, hogy az ebfajták annyira elszaporodtak s nagy fejlődésen mentek keresztül a kultura hatása alatt, mikor a kutyát rendkívüli okossága miatt minden időben szerette az ember s örömmel foglalkozott vele.

Napjainkban már az állatok közgazdasági vonatkozása lép mindinkább előtérbe s a régi világ gyönyörködtető természetképei eltűntével általában a fauna teljesen megváltozott, elpusztultak azok az állatok, melyek az organizált lény — az ember — terjeszkedésének utvonalaiba estek. Elpusztultak jórészt — elsősorban pedig azon vérengző emlősök a kultura harcában, melyek az embernek közvetlen ellenségeiként léptek fel. Ezeknek száma igen összezsugorodva megélhetési köre ma már csupán az emberi lakástól messzebb eső elhagyottabb rengetegbe található fel. Így él a medve, a farkas s ilyen viszonyok között találnak olykor hiuzt is. Kipusztult a hód, mely ugyan becsesnek tartatott értékes gereznája miatt s régen rendes lakója volt a Duna vidékének.

Maga a kultura az ember közvetlen üldözése nélkül is képes volt az állatvilágot megváltoztatni s általában elmondhatjuk, hogy a kultura úgy megélhetésében mint tenyésztésében változtatja az állatvilágot.

A mezőgazdaság fejlődése, mely a nádasokat termőföldekké alakította át, kiszárította és lecsapolva azok helyét, többé nem adott szállást az őrvősfácának.

Az erdők odvasfáit pedig, midőn a benne rejlő értékénél fogva letarolta a kultura, a harkály és az erdő ékessége a nagy fakopáncs elköltöztek, mert létfeltételük a szárazos odvas, korhadt fák hiánya következtében megszűnt. De elköltözködik a közönséges seregély is, a mely pedig az

erdészetnek, mezőgazdaságnak és állattenyésztésnek egyaránt igen hasznos madara. Vagy ott van továbbá a kék vadgalamb, a mely régen a folyók partján az ősligetekben szeretett tányázn.

Kivesztek kedves szárnyasaink mióta a vizet mederbe szoritották. A nemes kócsag a Duna, Tisza mentén régen kiapadt ősmocsarakban tányázott s ma márcsak elvélve székel a régi helyeken. A szépröptü daru pedig, melyet a híres francia Brocquiere annyira megcsodált, nem váltogatja többé lábait méltóságos tartással a majorság között mint régen. De azért tavasszal és ősszel szomoruan elkrárog felettünk egy-egy idetevet csapat. Méltó a megemlékezésre az a sok szép és klasszikus hely is, a mely a vadzvízek ingoványos és zsombékos nádas területén vadszárnyasainknak otthonát képezte.

Régen volt ugyan még, a XV. században, midőn a budai hegyek is ősréngetegek voltak, telve a vadak mindenféle nemével és fajtájával s a hol ma nyaralók, sétányok vannak, ott akkor mér-földekre menő területen csak alig volt egy-egy tisztás.

Talán legbővebb volt a Bakony vadakban. Volt itt a feljegyzések szerint őz, farkas, bölény és szarvas nagy számban s egyébként sok más állat is.

Eltűntek a vadak s ma már sok helyen az ősréngeteg-magányban honol, a vadállatok helyét pedig fölvtették a házi állatok.

Méltó még megemlékezni az éneklőmadarak pusztulásáról. E tekintetben a sajnálatos tény fölött eltérők a nézetek. Egyesek ugyanis más állatok (macskák, csikók) üldözésének tulajdonítják az éneklőmadarak pusztulását. Van is benne valami igaz, azonban ne felejtjük, hogy a kultura maga is szövetségese e rablóállatoknak az énekesek pusztításában. Legélénkebb bizonyítéka ennek a kultura hatása folytán létrejött divat, a melynek folytán a madártoll keresett divatcikké vált. Megemlékezésre nyomatékos az olasz, a ki meg is eszi az énekes madarat. E mellett még a kultura egyéb eszközei (meglehetősen jelentékeny számban) szintén hozzájárulnak az állatvilág e hasznos csicsergőjének elűzésében. (A ligetek igénybe vétele, a közlekedési eszközök szaporodása stb.) A vonat sok helyen erdőt szel át, zakatolása teljesen érthetővé teszi, hogy a madárvilág többé nem érzi magát jól egykori kedélyes otthonában s menekül — ha tud — a kultura zajos világából félreeső helyre, hol nem zavarják dalolásában.

Néha történeti események is behatással voltak közvetlenül az állatvilág alakulására. A honfoglaláskor például a tevék is meghonosodtak s több ízben tesznek történetiróink említést a tevék használatáról. E nedves klímához azonban nem szokott keleti állatok, úgy látszik, nem sokáig tudtak ellenállni a mi éghajlatunknak s a török hódoltság idejében ki is pusztultak.

A tatárjárás természetes következménye a ragadozó madarak elszaporodása volt. Az el nem hantolt állatok hulláit s az el nem temetett holttesteket tömeges lepték el az észak madarai, valamint a rengeteg fenevadjai. Nem sokkal volt különb az állapot a török hódolás idején. Érdekes, hogy a barbár török nem bántotta a kutyákat. Téves volna azonban róluk föltételezni, hogy humanitásból. Tény, hogy a török hódolás idejében a kutya igen elszaporodott.

Eddig a természet szabad állapotjait tárgyaltuk s ebben összefoglalva megtaláljuk a mai házi állatok kifejlődésének történetét is, mert a kultura fejlődése alatt vagy veszendőbe mentek az egyes állatfajok, vagy pedig átfőrmálódva, házi állatainkként szerepelnek ma. S a hasznos állatokat a közvetlen emberi befolyás hathatósan igyekszik a jelenben gyarapítani egy számban, mint minőségben s ezenkívül napjainkban az állatvilág közgazdasági jelentőségét oly behatóan kutatja az ember, hogy annak biologiai ismerete is már mint nyitott könyv áll előttünk.

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni az 1908. évi új modellu

Perfekt Separatoraink elől.

Egydarabból sajtolt

Perfekt tejszállító kannák.

Teljes tejgazdasági berendezések.

Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN

gép- és hajógyár részv.-társaság

Budapest, V., Kálmán-utca 3.

Vannak ugyan jelenségek, a melyeknek megfejtését nem tudjuk, de valószínű, sőt kétségtelenül bizonyos, hogy e jelenségek is természettani okokon alapszanak, melyek megvilágítása nem állhat messze a kutatótól. Ilyenek egyes fajtáknak és fajoknak látszólag ok nélküli elköltözése egyes vidékekről.

A jelen és jövő is előreláthatólag — az állattenyésztés körében — legfontosabb szerepet a tenyészkiválasztásnak fog juttatni. A tenyészkiválasztás lesz hivatva nemcsak jövedelmező nemzetgazdasági ágazattá tenni az állattenyésztést, de egyúttal ettől van hivatva az állatok birodalma újabb változatokat tenni is.

Végül mint természettudományi tanulság, leszűrve áll előttünk a káros állatoknak nyugatról kelet felé, illetőleg északkelet felé való pusztulása és elvonulása. Legtöbb a hasznos és szükséges faj nyugaton s a szaporodás is e vidéken a legnagyobb. Vadtenyésztés, mely ma már szintén a kulturtenyésztéshez tartozik, legnagyobb ugyancsak a nyugati vidékeken.

Neumann Lajos.

VEGYESEK.

Nemzetközi tejgazdasági kiállítás. A jövő évi június hó 6-ától 10-ig Budapesten rendezendő IV-ik nemzetközi tejgazdasági kongresszussal kapcsolatos nemzetközi tejgazdasági kiállítás előmunkálatai már megkezdődtek. A kiállítás védője Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. A kiállítás három főcsoportra oszlik: I. Tejgazdasági termékek, II. Tejgazdasági gépek és eszközök, III. Tejgazdasági tudományos és kísérleti csoport. A bejelentési határidő 1909. évi február 1. A szokásos szállítási és vámkezelvényeket a bizottság ki fogja eszközölni. Méltányos és megokolt esetekben a kiállítási bizottság a térdijakra átalányösszeget állapít meg, kivételes esetekben pedig a térdijfizetés kötelezettsége alól teljes fölmentést is adhat.

Magyarországról és a magyar huspiacról igen érdekesen emlékezik meg Mr. Loudon M. Douglas — Edinburgh a ki f. év szeptember 14—27-ig tartózkodott nálunk és állattenyésztésünkről, köztudóhídi intézményeinkről a ki a »Meat Trades Journal«-ban írt egy érdekes cikket, melynek külön levonatát szerkesztőségünknek is megküldötte mintegy megemlékezve a szép hazánkban töltött napokra.

Lótenyésztési jutalomdíjazás. Pest megye Gazdasági Egyesülete a minap Kiskunfélegyházán lótenyésztési jutalomdíjazást rendezett a városi és járásbeli gazdák nagy részvételével. Endre Zsiga főszolgabíró volt az elnöke a bírálóbizottságnak, a földművelésügyi minisztert Papp Kálmán huszárszázados, méntelepi osztályparancsnok képviselte, a város részéről Molnár Béla polgármester, a gazdasági egyesület részéről Serfőző Géza titkár, Póka József segédtitkár jelentek meg. Elővezettek 65 anyakanczát és kanczacsikót, melyek közül 18 kapott díjat, 520 korona értékben és három oklevelet.

A hegyvidéki állattenyésztés előmozdítása. Darányi földművelésügyi miniszter a hegyvidéki kirendeltség előterjesztésére engedélyezte, hogy az állambérleti havasokra felhajtott majdnem kétszáz darab üsző után beszédett havasbér a felhajtó kisczadákknak visszafizetessék. A beszédett összegek visszafizetése a kisczadákknak jutalomképpen engedélyeztetett s azt a célt van hivatva szolgálja, hogy a régi szokásaihoz ragaszkodó hegyvidéki kisczadák közönség az improduktív ökörtényésztés helyett az aránytalanul nagyobb előnyöket nyújtó üsző és tehén tenyésztésre térjen át. Ugyancsak a hegyvidéki kirendeltség előterjesztésére engedte meg Darányi földművelésügyi miniszter, hogy a Schönborn gróf hitbizomány tulajdonát képező 196 k. hold kiterjedésű erdő rész a mostantól számítandó hat évre a felerősítés kötelezettsége alól felmentessék, hogy ez a terület Malms közűs lakossáinak legeltetési célokra átengedhető legyen. Ugyanilyen célból kapott legelőkezelvényét Újtövissfalva lakossága.

A baromfikeltető-gépek népszerűsítése. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete a földművelésügyi kormány támogatásával már három év óta fáradozik azon, hogy a baromfikeltető gépeket megismertesse. A keltető-gépek kiosztását a mostani keltető-idényben is foly-

tatják. Az akező helye az idén Pozsony, Nyitra Trencsén, Hajdu, Szabolcs és Szilágyvármegye lesz, továbbá Erdély déli vármegyéi.

Az aradi baromfi-kiállítás. Az Aradon megnyitott országos baromfivásáron 2000 baromfit állítottak ki. A földművelésügyi kormány 200 darabot vett meg. Kiosztottak 9 díjat és több diszoklevelet.

APRÓK.

A Rhode Island Reds-ek.

(Kísérlet.)

Egy törzs: három tyuk, egy kakas képezte kísérletem tárgyát folyó évi január 1-től. Különösen arra voltam kíváncsi, hogy ezek az állatok takarmányozás tekintetében miként állják a versenyt a mi kitünő kaparó parlagi tyukjainkkal. Röviden leírom a háromnegyed év történetét tárgyilagosan, minden hozzáadás mellőzésével.

A négy állat a szigorú téli hónapok alatt állandóan kint tartózkodott a szőlőkert napsütötte domboldalában. Január és februárban reggel és este kaptak szemes eleséget, fejenként és naponként huszonöt gramm árpat, kukoriczát és zöldségfélét felváltva. Ezen takarmányadag maradt egész ápriliséig. Ezen időtől kezdve, miután a vegetáció megindult s ezzel egyidejűleg a szőlőgazda ellenségei is megjelentek, fölösleges volt az eddigi takarmányadag, mint azt a próbatételesek mutatták. Ezen időtől július hó 15-ig fejenként és naponként beérték 10 gr. szemes eleséggel. Mikor a szőlőből ki kellett zárni őket a szüret befejeztéig, a takarmányadagot a kétszeresére emeltük, de pótoltuk a szabadsághiányt gyomok s zöldségfélék adagolásával.

A három tyuk, illetve jércze, novemberben kezdett tojni.

Az I. számú június hó 30-ig kétszer kotlott. Februárban, a mikor 17 és júniusban, a mikor 15 darab csibét költött és vezetett a legnagyobb gonddal. A másik kettő nem kotlott s a vedlés alatt is csak négy napig szünetelt, azután ismét tojni kezdett.

A tojáshozam január 1-től június 30-ig 252 darab, július 1-től szeptember 30-ig 127 darab. A vedlésen, mondhatni, hogy könnyű szerrel mentek át. Hetenként csak kétszer adagoltam lenmagot a vedlés könnyebbitésére, fejenként 0.5 deciliter. Az ez évi februárban kelt jérczék egyike már megkezdte a tojást október hó 21-én.

A tojáshozammal s különösen annak minőségével teljesen meg vagyok elégedve. Augusztus hó 12-től szeptember 30-ig mindennap lemértem a tojásokat s végeredményben harmincz nap alatt 3682 kgr. tojást kaptam. A tojásmérési kísérlet alatt nem kószálhattak kényük-kedvükre, kiszorultak a szőlőből akkor, midőn a vedlési időszak bekövetkezett. De nem sokára ezután ismét kimehettek az anyyra szeretett helyre, a szőlőtőkék közé a domboldalba. Ma is szorgalmasan tojnak, szemes eleséget alig kapnak (10 gramm fejenként és naponként), de nem is kívánják, mert a hétholdas szőlőterület eléggé ellátja őket.

Feltétlen hive lettem e tyukfajtának s igyekeztem is el nem rontani. Maradjon meg az ő eredetiségében, ha itt-ott egyiknél avagy másiknál több a fekete toll, mint kellene a fölállított sablon szerint, nem bánom; de ha egyik avagy másik elhanyagolja a csapófészek látogatását, azt, habár a legtökéletesebb példány legyen is „tollra“, feltétlenül a szakácsné további kezelésére bízom. Nagyon jól írta Parthay egyik lapjában, megjósolva a Rhode Islandok jövőjét nálunk, hogy csak addig lesz e tyukfajta jó és becses, míg nem fogunk itt is a tollak körül kiabálni. Teljesen igazat adtam neki akkor s ezt az elvet valloam ma is. Nem szabad tulságba menni a külemnél, mert a nagy szépség legtöbbször silány bensőt fed.

Ezen új tyukfajtánál ne törekedjünk elérni a mit a német lapok irnak, de igenis egyéni kiválasztás útján törekedjünk oda, hogy a mennyire lehet tetszetős, de különösen jó tojós ezen tulajdonság rontása nélkül nagyobbtestű állatok birtokában legyünk.

Gömöri Béla.

Vásári tudósítások.

Budapesti vágómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1908. nov. 12.		
Felhajtás és árak:	I.	II.	III.
127 Bika	54—64	(—)	47—52
989 Magyar hizott ökör	60—74	(82)	58—68
548 Tarka hizott ökör	76—85	(92)	64—74
— Magyar legelőmarha	53—62	(—)	46—56
82 Boszniai ökör	52—60	(—)	48—50
182 Magyar tehén	—	—	44—62
394 Tarka tehén	—	—	48—72
122 Bivaly	—	—	34—40
25 Növendékmárha	—	—	40—52
2469			
30 Eladatlan:			
A felhajtás 462 darabban kevesebb, mint a múlt héten. Irányzat élénkebb. Az árak általában 2, egyes esetekben 4 koronával emelkedtek.			

Budapesti szurómarhavásár.

Hivatalos jelentés.	1908. nov. 12.		
Felhajtás és árak:	I.	II.	III.
139 Magyar élő borjú	94—100	(106)	84—92
12 Magyar öltött borjú	104	(—)	—
— Galicziai borjú	—	(—)	—
— Öltött bárány párja	—	(—)	—
47 Rugott borjú	48—66	(—)	—
— Élő gödölye	—	(—)	—
— Öltött gödölye	—	(—)	—
— Eladatlan:			
Irányzat élénk, árak 2—4 fillérrel emelkedtek.			

Köbányai sertésvásár.

Eredeti tudósítás.	1908. nov. 11.		
A) Magyar elsőrendű; Öreg nehéz, párja			K
400 kilón fölül			—
Öreg közép, párja 300—340 kg.			—
B) Magyar fiatal nehéz, párja 300 kilón fölül			114—116
Fiatál közép, párja 254—300 kg.			116—117
Fiatál, könnyű			117—118
Sertéslétszám:			
Volt készletben		nov. 9-én	27798
Felhajtás		nov. 10-én	—
Elszállítás		nov. 10-én	269
Maradt készlet		nov. 11-re	27529

Köbányai kivittelt sertésplaczi hetiforgalma.

Hivatalos jelentés.	1908. nov. 4. — nov. 11.	
Állomány		nov. 4. 28927
Érkezett		1160
Összesen		30087
Elszállított:		
Helyi fogyasztásra		528
Belföldre		971
Bécsbe		471
Ausztriába		530
Szappanzóba		58
Összes elszállítás		2558
Maradvány		nov. 11. 27529
	Árak	

Sovány sertésárak.

Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás.	1908. nov. 12.	
Ár elősúlyban 4 százalék engedmény.		
Vészen átment	60—100 kg. fl.	110—108
—	100—120	118—106
—	120—160	106—104
—	160—200	104—100
Vészen át nem ment	60—100	70—80
—	100—120	80—88
—	120—160	88—90
—	160—200	90—90
Irányzat változatlanul lanyha.		

Bécsi marhavásár.

Hivatalos jelentés.	1908. nov. 9.		
Felhajtás összesen			4143
Minőség szerint:			
Hízómarha			2787
Legelőmarha			394
Kicsontozni való			962
Származás szerint:			
Magyar			2606
Galicz., bukov.			471
Egyéb vidékről			1066
Nemek szerint:			
Ökör			2791
Bika			608
Tehén			654
Bivaly			90
Árak 100 kg. elősúlyért fogyó adó nélkül.			
Magyar hizott ökör	75—80	(82—84)	63—74
Galicziai hizott ökör	82—86	(90—94)	76—80
Tarka hizott ökör	84—94	(95—100)	70—82
Bika	62—66	(68—72)	56—60
Hizott tehén	62—	(—)	52—61
Legelőmarha	62—68	(—)	54—60
Kicsontozni való	22—48	(—)	—
Bivaly	26—42	(—)	—
Konzerváru	44—50	(—)	—
Felhajtás 718 darabban kisebb a multhetiné. Az árak 1—2 K-val emelkedtek.			

Bécsi sertésvásár.

Hivatalos jelentés.	1908. nov. 10.	
Bejelentett a vásárra		17290
Felhajtás: Zsirsertes		9022
Süldő		6430
Magyarországból		10573
Galicziából		4822
Osztrák tartományokból		57
Összesen		15452
Árak:		
Magyar I. minőségű sertés		102—104 (105)
Magyar közép sertés		97—101
Magyar öreg sertés		94—98
Könnnyű és szedett sertés		88—96
Süldő		84—112 (—)
Elősúlyban kgonkint fogyasztási adó nélkül.		
Irányzat valamivel élénkebb.		

Laptulajdonos: ORDÓDY LAJOS.
Felelő szerkesztő: BUZZI F. GÉZA.

Önműködő állatitató

szétrakható vagy egy darabban birodalmi szabadalom.

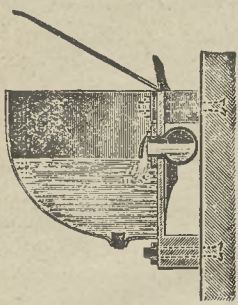
Legújabb és legjobb önműködő itatókészüléke a jelen kornak.

A. KÜNG

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA

Braunschweig (Németország).

Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

BACHMANN ÉS TÁRSA

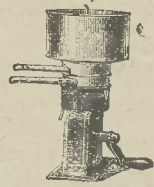
TELEFON: 89-21. SZÁM.

BUDAPEST

Távirati cím: „ÓNOZDA”.

VII., KÜLSŐ KEREPESI-UT 28. SZÁM.

Tejgazdasági eszközök és ónozott bádodény gyár. Ónozó intézet. :: Tejtelepek berendezése. ::

„FORTUNA” legjobb és legolcsóbb főlözógép egyedárúsítása Magyarországon.

Eladó nagyobb kötés folytán az ismert „Stewart” amerikai gyorsnyíró-gép, lovak és marhák számára 70.- koronáért csomagolással együtt.

Rudolf Krása Wien, VII., Kirchengasse 29.

Baromfitenyésztők figyelmébe!!

Olcsó sodrony-kerítések: szabadalmazott Hungariafonatokat stb. gyárt és szállít **Haidekker Sándor** BUDAPESTEN, VIII. ker., Üllői-ut 48. sz.

PLYMOUTHOK

többszörösen kintüntetett szülők-től, igen szépen fejlett 1-1 1/2 éves kakasok és jérezék csomagolással együtt 14-16 koronáért kaphatók. Idei kelésű állatokra előjegyzéseket már most elfogad **Kovács Ödön, I., Városmajor-utca 30. szám.**

Sertés-eladások és vételék legjobban és legpontosabban eszközölnetnek, sovány, úgy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-utca 22. szám (Polgári serfőzde bérpalota). — Telefon: 97-05 interurban. Felvilágosítással készséggel szolgál.

GAZDÁK figyelmébe!

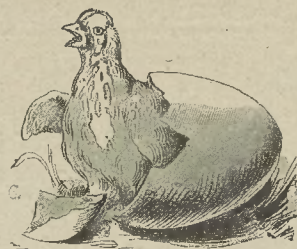
50% olcsóbb, mint bármely más világító anyag a **pyroleum** világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakob BUDAPEST, IX. ker., Közraktár-utca, 28.

Magyar Erdész

erdészeti és vadászati szaklap Szerkeszti és kiadja **IMECSFALVI IMECS BÉLA** Borsod-Apátfalván. Előfizetési ár: Egész évre. . . 14 korona.

Nagyobb tojáshozam

biztosan várható ott, ahol reggeli takarmányul

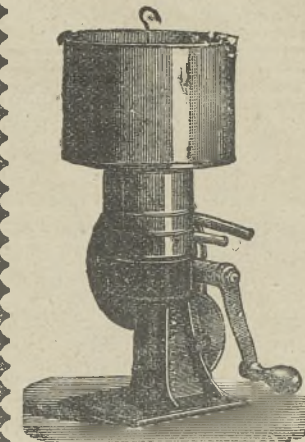
Fattinger húrost baromfi-takarmányát

használják fel. A legtápdúsabb és leghatékonyabb erőtakarmány. 50 kg. 22 korona ab gyár, 5 kg. 3 korona bérmentve.

H. Polsterer (Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügefutter-Fabrik) Wiener-Neustadt.

Arjegyzzék ingyen.

Több mint 300 kintüntetés.

770 első díj. Több mint 500.000 Alfa Laval Separator az egész világon

Alfa Separator R-T. Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági gyártelep,

Ujdonság! 1908. évi mintájú Alfa Separatorok a jelenkor legelőkeltebb főlözógépei. — Kérjen prospectust.

Szállítunk mindennemű tejgazdasági eszközt és gépeket a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban. Berendezünk tejelepeket, tejszövetkezeteket és minta-tehenészeteket.

Arjegyzzék és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,970.340.— K	
Tartalékok	764.760.16 K	
	Összesen: 2,735.104.16 K	
1901. évi főlösleg	90.349.— K	
1902. " " " " " " " "	59.782.26 K	
1903. " " " " " " " "	109.831.73 K	
1904. " " " " " " " "	72.488.23 K	
1905. " " " " " " " "	61.730.60 K	
1906. " " " " " " " "	39.243.65 K	

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyiszintén az ember életére különféle módokozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi tizlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2% díjvisszatérítésben részesültek.

Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványval és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

ELSŐ MAGYAR SERTÉSHIZLALÓ RÉSZV.-TÁRS.

Alapított 1869. BUDAPEST-KÖBÁNYA. Alapított 1869.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlálóknak a „Hizlalda” állomás mindkét oldalán fekvő, 35.000 drb sertés befogadására alkalmas, czélszerűen berendezett szállás-telepeit, melyek osztonázva, kitünő vízzel bíró artézi kuttal, vízvezetékekkel, eleségraktárakkal, két gőzmalommal és szállóval vannak ellátva. Foglalkozik: szállások berbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt árakon a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodva van.

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-utca 23. szám.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére. :: ::

Ajánlat ingyen és bérmentve.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

első a legújabb és legolcsóbb gépek készítői

Locomobil és gőzszéplőgép-készletek az egész világon

Malmok, szélmalomok, lámpák, csapadékos laborok, csapadékos, kármé, roszák, kontolyok, kasszák, szélmalomok, szélmalomok, szélmalomok, szélmalomok

COLUMBIA-DRILL - legjobb sorvetőgépek. Piacet jr. kapadék

széleskörű gépek, szélmalomok, szélmalomok, szélmalomok, szélmalomok, szélmalomok, szélmalomok, szélmalomok

Regisztrált árajánlatok ingyen és bérmentve küldetnek

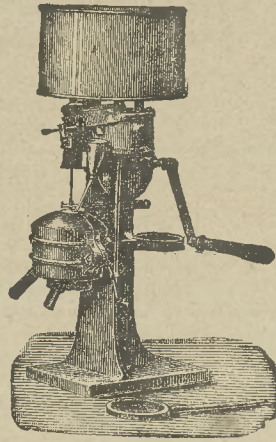
EREDETI MELOTTE

TEJFÖLÖZŐ-GÉPEK.

Óránkénti munkaképesség 50–600 liter.

Legélesebb fölözés! Évi gyártás 30.000 drb.

Teljes tejgazdasági berendezésekről árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

A VILÁG EGYETLEN TEJFÖLÖZŐ GÉPE
szabadon függő dobbal,
miért is JAVÍTÁSOK KI VANNAK ZÁRVA. Já-
rása könnyű, kezelése egyszerű, tisztítása
kényelmes s rendkívüli tartós.

GEITTNER ÉS RAUSCH

Budapest, VI., Andrásy-ut 8. szám.

1900. évi párisi vilákiállításon Grand Prix.

Kwizda-féle

korneuburgi marha-táppor

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és ju-
hok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb
istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítá-
sára, a tej javítására és a tejelékenység fokozására.

II **Kwizda-féle**

korneuburgi marha-táppor

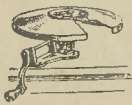
csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, Király-utca 12. szám.
Andrásy-ut 26. szám.

Mindenek közt a legjobb

tejsírmeghatározó készülékek a

Dr. N. Gerber
Original-Apparatusai

a tej és tejtermékek megvizsgálására.

Fényesen bevált!

A szaktudomány autoritásai által elismerve.

Több mint 26.000 apparátus eladva.

46 első kitüntetés.

Dr. N. Gerber's Co. m. b. H. Leipzig.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendel-
jen addig, míg tőlem árjegyzéket nem
kér! Gyökeres oltványok ezre 140
korona. Delaware ezre 100 korona.

Czim:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsik-
ból. Használt kocsik becsere-
tetnek és átalakítások elfogad-
tatnak jutányos árak mellett.
Ugyazint mindenféle üzleti
és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A kis-szántói volt báró Königswarder-féle uradalom
parcellázása folytán:

ez összes élő állomány:

180 drbból álló tisztavérű simmenthali tehenészet,
tisztavérű, törzskönyvezett, tuberkulinra nem reagált te-
nyészbikák, üszők, tinók, jármos és beállítani való ökrök.

130 darabból álló loállomány:

elsőrendű luxus kocsilovak, félvér tenyészkanczák,
ígás lovak, mének, csikók.

Továbbá a holt felszerelés:

gőzeke, cséplő-, arató-, vető- és kaszáló-gépek, sta-
bil gőzgépek, dynamók, teljes malomberendezés, moto-
rok, ekék, szekerek stb.

f. hó 18. és 19-én

önkéntes árverésen fog eladatni.

Kis-szántói uradalom

u. p. Bors, Biharmegye.

Kis-Szántó Nagyváradtól bérkocsin 35 percz alatt érhető el.

Tejkannák,
tejgazdasági eszközök
legjutányosabban beszerezhetők
GEITTNER és RAUSCH
CÉGNEK
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Mindenféle Szivattyúk

házi és nyilvános használatra, gyári és ipari célokra.

Vas- és ólomcsövek bármely nagyságban.

ISTÁLLÓ - VEZETÉKEK.

Mérlegek

legujabb és javított rendszerűek.

Szivattyúk és Mérlegek

tejgazdasági üzemekre kaphatók:

W. GARVENS

Központi és
főiroda: „Garvenswerke” Bécs II.,
Handelsquai 130.

Mintatelep: Wien I., Schwarzenbergstrasse 6.

Árjegyzékek díjtalanul es portómen esen küldetnek.